

Sygn. akt IV P 356/14

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 24 czerwca 2015 roku

Sąd Rejonowy w Olsztynie IV Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący : SSR Katarzyna Nawacka

Ławnicy: Krystyna Karusewicz, Teresa Łuczak

Protokolant: sekr. sąd. Tomasz Miłośz

po rozpoznaniu w dniu 16 czerwca 2015 r. w Olsztynie

na rozprawie sprawy z powództwa A. I. (1)

przeciwko Przedsiębiorstwu (...) S.A. w O.

o przywrócenie do pracy i wynagrodzenie

I przywraca powoda do pracy u pozwanej na dotychczasowe warunki pracy i płacy

II zasądza od pozwanej na rzecz powoda kwotę (...) tytułem wynagrodzenia za okres pozostawania bez pracy, pod warunkiem podjęcia pracy

III zasądza od pozwanej na rzecz powoda kwotę(...) tytułem zwrotu kosztów procesu

IV obciąża pozwaną zapłatą na rzecz Skarbu Państwa – Kasy Sądu Rejonowego w (...) kwoty (...) tytułem opłaty

Sygn. akt. IV P 356/14

UZASADNIENIE

Powód A. I. (1) - wniósł przeciwko pozwanemu Przedsiębiorstwu (...) S.A. pozew o przywrócenie go do pracy na dotychczasowych warunkach pracy i płacy oraz zasądzenie na jego rzecz wynagrodzenia za cały okres pozostawania bez pracy i zasądzenie od pozwanego kosztów procesu, w tym kosztów zastępstwa procesowego, według norm prawem przepisanych.

W uzasadnieniu podniósł, że w dniu 6 czerwca 2014 r. pracodawca doręczył mu oświadczenie o rozwiązaniu umowy o pracę bez wypowiedzenia. Uzasadniając rozwiązanie umowy, pozwany jako jego przyczyny wskazał:

- usiłowanie popełnienia przestępstwa oszustwa (art. 286 § 1 k.k.), polegające na usiłowaniu w dniu 9 kwietnia 2014 r. oraz 20 maja 2014 r. osiągnięcia korzyści majątkowej w kwocie(...) zł poprzez próbę wprowadzenia pozwanego w błąd, co do wysokości przysługującego powodowi wynagrodzenia,

- zaniechania w okresie pełnienia przez powoda funkcji Prezesa Zarządu pozwanego wypowiedzenia pracownikom pozwanego warunków pracy i płacy, w związku z wejściem w życie ZUZP z dnia 1 października 2010 r., co zdaniem pozwanego skutkowało powstaniem w majątku pozwanego szkody w wysokości (...)

Po pierwsze powód wskazał, że pozwany uchybił 30-sto dniowemu terminowi, przewidzianemu w art. 52 § 2 k.p., albowiem wiadomość o okolicznościach, wskazanych w pkt 1 rozwiązania umowy - pozwany powziął w dniu 14.04.2014 r., kiedy to doręczono mu wezwanie do zapłaty z dnia 9 kwietnia 2014 r.

Podobnie w przypadku przyczyny, wskazanej w pkt 2 oświadczenia pracodawcy o rozwiązaniu umowy, gdzie o zarzucanym powodowi zaniechaniu wypowiedzenia pracownikom pozwanego warunków pracy i płacy, w związku z wejściem w życie ZUZP - pozwany miał wiedzę już po otrzymaniu wezwania do zapłaty od pierwszego pracownika - B. K. (1) - które zainicjowało pozostałe procesy. Wyrok w I instancji w sprawie wymienionej pracownicy zapadł już w czerwcu 2012 r., a z dniem 17 lutego 2014 r. prawomocnie zakończono wszystkie procesy, wytoczone przez pracowników pozwanego.

Dodatkowo powód wskazał, że całkowicie nie zgadza się z przyczynami wskazanymi w oświadczeniu pozwanego o rozwiązaniu umowy o pracę, kwestionując twierdzenie pozwanego, jakoby jego wynagrodzenie wynosiło (...). Zgodnie bowiem z obowiązującą go umową o pracę z dnia 18 lipca 2009 r. jego wynagrodzenie określono jako 3,5 krotność przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia w sektorze przedsiębiorstw (...) i nigdy nie uległo zmianie, czy to na skutek dokonanego wypowiedzenia warunków pracy i płacy, czy też na zasadzie porozumienia stron.

Co do drugiego z zarzutów - powód wskazał, że nie ponosi odpowiedzialności za powstałą sytuację, skutkującą niezłożeniem w odpowiednim czasie wypowiedzeń zmieniających.

W odpowiedzi na pozew pozwane Przedsiębiorstwo (...) S.A. - wniosło o oddalenie powództwa w całości i zasądzenie od powoda na rzecz pozwanego kosztów procesu, w tym kosztów zastępstwa procesowego wg norm przepisanych.

Uzasadniając swoje stanowisko pozwany podał, że zachował 30 - sto dniowy termin, przewidziany w art. 52 § 2 k.p. do złożenia powodowi wskazanego oświadczenia.

Wezwanie do zapłaty z dnia 9 kwietnia 2014 r., które opiewało na kwotę(...) zł nie było tożsame z wezwaniem do zapłaty z dnia 20 maja 2014 r. i dopiero od tego dnia należało liczyć termin do złożenia rozwiązania.

W dalszej kolejności wskazał, że co prawda wynagrodzenia powoda na podstawie umowy o pracę z dnia 18 lipca 2009 r. - określono na 3.5 krotność przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia w sektorze przedsiębiorstw (...), jednakże nie jest prawdą, iż wynagrodzenie powoda nie uległo zmianie począwszy od dnia 1 grudnia 2011 r. w związku z zaprzestaniem pełnienia przez niego funkcji Prezesa Zarządu. W dniu 1 grudnia 2011 r. pomiędzy stronami doszło bowiem do porozumienia, a wynagrodzenie powoda zostało zmniejszone do kwoty(...). Tym samym zachowanie powoda, który zgłosił roszczenie o wypłatę rzekomego wynagrodzenia - wyczerpało dyspozycję art. 286 § 1 k.k. i uzasadniło rozwiązanie z nim umowy o pracę bez zachowania okresu wypowiedzenia, zgodnie z art. 52 § 1 pkt 2 k.p.

Co do drugiego z zarzutów, stawianych powodowi – pozwany wskazał, że istotnie, toczące się przed Sądem Rejonowym w Olsztynie sprawy z powództwa pracowników Spółki o wypłatę wyrównania nagrody jubileuszowej zakończyły się prawomocnie z dniem 17 lutego 2014 r., jednakże sam fakt niewypowiedzenia przez powoda warunków pracy i płacy oraz powstała w związku z tym szkoda nie uzasadniały rozwiązania umowy bez zachowania okresu wypowiedzenia. Prezes pozwanej Spółki do dnia 20 maja 2014 r. nie miał wiedzy, iż działanie powoda było zawinione. W czasie trwania stosunku pracy powoda ze Spółką powód zapewniał bowiem ówczesnego Prezesa Zarządu, iż winę za niewypowiedzenie ZUZP z dnia 1 października 2010 r. ponosi Kancelaria (...) S. T. (1), która od 2007 r. świadczyła na rzecz pozwanej Spółki stałą obsługę prawną.

W piśmie z dnia 12.06.2015r. pełnomocnik powoda sprecyzował, że żądana w pozwie kwota wynagrodzenia za czas pozostawania bez pracy (pod warunkiem podjęcia pracy przez powoda) wynosi na dzień orzekania (...)zł

przy założeniu, że powód otrzymywał miesięcznie wynagrodzenie w kwocie(...)brutto. Pozwany wyliczeń tych nie kwestionował.

(dowód: pismo pełnomocnika powoda z dnia 12.06.2015r. k:...)

Sąd ustalił, co następuje:

Powód A. I. (1) zatrudniony był u pozwanego na podstawie umowy o pracę z dnia 18 lipca 2009 r.

Zgodnie z § 1 umowy – pracownik pełnił funkcję Prezesa Zarządu Spółki. Pracownik miał obowiązek: - realizować cele spółki, określone w Statucie Spółki oraz wyznaczone w strategii Spółki, - przyczyniać się do wzrostu efektywności działalności i wartości spółki, - dbać o wizerunek spółki.

Zgodnie z § 2 umowy – za wykonywaną pracę powód otrzymywał miesięczne wynagrodzenie, wynoszące równowartość 3,5 krotności przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia w sektorze przedsiębiorstw bez wypłat nagród z zysku w czwartym kwartale roku poprzedniego, ogłoszonego przez Prezesa Głównego Urzędu Statystycznego.

(dowód: umowa o pracę z dnia 18 lipca 2009 r. k: 6-10)

Stosunek pracy powoda podlegał szczególnej ochronie trwałości na podstawie art. 39 k.p. od stycznia 2012 r., albowiem powód wiek emerytalny miał osiągnąć w kwietniu 2016 r.

(dowód: bezsporne)

Zgodnie z umową o świadczenie usług obsługi prawnej, zawartą w dniu 4 września 2007r. w O. pomiędzy: Przedsiębiorstwem (...) w O., a S. T. (1), (...) wykonującym zawód pod firmą „Kancelaria (...) S. T. (1)” z siedzibą w O. – kancelaria ta zobowiązała się do udzielania pomocy prawnej, a w szczególności udzielania informacji, opinii, porad, wyjaśnień na potrzeby kierowników działów i Dyrekcji, - informowania Dyrekcji i komórki organizacyjnej o nowelizacji przepisów prawnych dot. przedsiębiorstwa i jego działalności, - informowanie Dyrekcji o dostrzeżonych uwagach co do zabezpieczenia mienia i prawidłowości w dokumentach, związanych z odpowiedzialnością materialną, nadzorowała w zakresie formalno-prawnym nad treścią umów, zawartych przez przedsiębiorstwo, redagowała pisma odwołania i wnioski w postępowaniu cywilnym, karnym, egzekucyjnym, administracyjnym.

Kancelaria ta posiadała obowiązkowe ubezpieczenie OC (...) za szkody wyrządzone w następstwie działania lub zaniechania ubezpieczonego, w okresie trwania ochrony ubezpieczeniowej, podczas wykonywania czynności (...)

(dowód: umowa o świadczenie usług k: 80-81; odpowiedź (...) k: 38)

W dniu 1 października 2010 r. wszedł w życie nowy (...) Przedsiębiorstwa (...) Spółka Akcyjna.

W dniu 30 września 2011 r. strony (pracownicy pozwanego przedsiębiorstwa) zawarli porozumienie, zgodnie z którym „ potwierdzają, że warunki pracy i płacy pracownika, od dnia wejścia w życie w dniu 1 października 2010 r. zakładowego układu zbiorowego pracy z dnia 30.06.2010 r., zostały zastąpione warunkami stanowiącymi zapisy wskazanego układu (...)”.

W całym procesie negocjacji i wprowadzania zakładowego układu zbiorowego w 2010 rok uczestniczyła kancelaria (...) S. T., obsługującego pozwaną spółkę.

W lipcu 2011r. przeprowadzona została w pozwanej spółce kontrola PIP, podczas której wyszczególniono, że pracownikom w związku z wprowadzeniem nowego ZUZP nie wypowiedziano warunków pracy i płacy, a przekazano tylko informację o wprowadzeniu w życie nowego układu. Protokół z kontroli PIP przesłany został do (...) S.A. w październiku 2011r., i ówczesny Prezes Zarządu – J. S. otrzymał ten protokół i omawiał go z członkami zarządu. W protokole był nakaz wypłaty różnic pracownikom, nagród jubileuszowych.

(dowód: zeznania powoda k: 66-68v, 169v-172v; protokół kontroli PIP k:162-165; zeznania świadka B. F. k: 68v-70; zeznania świadka R. M. k: 152v-153v; zeznania pozwanego J. S. k: 172v-174v)

W dniu 04.10.2011 r. nastąpiła prywatyzacja Przedsiębiorstwa (...) S.A. W związku z powyższym - A. I. (1) stał się członkiem Zarządu Spółki, a miejsce Prezesa zajął wówczas J. S. (2). Jako członek Zarządu Spółki - (...) zostało zmniejszone wynagrodzenie do kwoty(...)

W dniu 01.12.2011 r. pomiędzy A. I. (1) a (...) S.A., reprezentowanym przez M. S. (1) zostało bowiem zawarte porozumienie, zmieniające umowę o pracę (z dnia 18.07.2009 r.) A. I. (1). I tak zgodnie z tym porozumieniem - w punkcie 1 § 1 ust. 1 umowy otrzymał brzmienie: Pracownik będzie świadczyć na rzecz Pracodawcy pracę, polegającą na pełnieniu funkcji Członka Zarządu - Dyrektora Operacyjnego, określonego przez Kodeks Spółek Handlowych, Kodeks Pracy, Akt Założycielski Spółki, Regulamin Zarządu oraz Regulamin Organizacyjny Przedsiębiorstwa Spółki. Natomiast punkt 2 § 1 ust. 1 otrzymał brzmienie, za wykonywaną zgodnie z niniejszą umową pracownik będzie otrzymywał wynagrodzenie w wysokości(...). Na porozumieniu tym widniały czytelny i nieczytelny podpis A. I. (1) oraz podpis czytelny M. S. (1).

Aneks ten nie został co prawda podpisany w tym dniu posiedzenia rady nadzorczej tj. 01.12.2011r., ale po podpisaniu go najpierw przez powoda jednostronnie został on przesłany do kancelarii (...) M. S..

Następnie, w październiku 2013 r. A. I. (1) przestał być Członkiem Zarządu i od tego czasu pełnił funkcję Dyrektora Operacyjnego odpowiedzialnego za przewozy w Spółce.

(dowód: umowa o pracę k: 6-10; porozumienie z dnia 01.12.2011r. k: 74; zeznania świadka R. T. k: 150v-151v; zeznania świadka M. S. (1) k: 151v-152v)

W związku z niewypowiedzeniem wszystkim pracowników pozwanej spółki warunków pracy i płacy, w związku z wejściem w życie w dniu 1 października 2010r. (...) z dnia 30 czerwca 2010r. - doszło do złożenia w Sądzie Pracy w O. pozwów przeciwko pozwanej spółce o wypłatę tym pracownikom nagrody jubileuszowej za 30 lat pracy wg poprzednio obowiązującego układu zbiorowego pracy. Już od marca 2011 r. w spotkaniach w siedzibie pozwanej spółki, dotyczących wypowiedzeń płacy i pracy dla pracowników brał udział prawnik z kancelarii (...), zajmującego się stałą obsługą spółki.

W związku z wytoczonymi powództwami przez ówczesnych pracowników pozwanej spółki (...) S.A. - pozwany posiadał wiedzę o roszczeniach pracowników – już po otrzymaniu wezwania do zapłaty należności od pierwszego pracownika, a mianowicie - B. K. (1) - które to postępowanie zainicjowało pozostałe procesy w Sądzie Pracy. Wyrok w I instancji w sprawie pierwszej pracownicy B. K. zapadł w czerwcu 2012 r., a z dniem 17 lutego 2014 r. prawomocnie zakończono wszystkie procesy, wytoczone przez pracowników pozwanego.

W związku z powyższym - pozwana spółka pismami z dnia 28 stycznia 2014r. i 24 marca 2014r. - wezwała obsługującą kancelarię (...) do zapłaty na jej rzecz kwoty, zasądzonej na rzecz pracowników w sądzie z tytułu nienależytego świadczenia obsługi prawnej.

(dowód: wezwania do zapłaty k: 82-83; zestawienie kosztów poniesionych przez pozwane przedsiębiorstwo k: 85; odpowiedź na wezwanie do zapłaty k: 166; zeznania powoda k: 66-68v, 169v-172v)

Ubezpieczony z tytułu odpowiedzialności cywilnej(...) S. T. (1) zgłosił szkodę pozwanego przedsiębiorstwa (...) S.A. do swojego ubezpieczyciela tj. (...). Szkodą pozwanej spółki polegała bowiem na zobowiązaniu spółki, na której rzecz ubezpieczony świadczył pomoc prawną do zapłaty na rzecz byłych i obecnych pracowników spółki łącznej kwoty (...) złotych, na które składały się kwoty, zasądzone wyrokami Sądu Rejonowego Olsztynie (w sprawach o sygn. (...)

W odpowiedzi na zgłoszenie – ubezpieczyciel nie przyznał odszkodowania, wskazując, że w przedmiotowym stanie faktycznym, co prawda w dniu 04 września 2007r.(...) S. T. zawarł z Przedsiębiorstwem (...) w O. umowę o świadczenie usług obsługi prawnej, nie mniej jednak z przedmiotowej umowy wynikało jednoznacznie, że zakres świadczonych przez kancelarię usług nie obejmował czynności, związanych z wypowiedzaniem pracownikom warunków pracy i płacy. Zgodnie z obowiązującym prawem, wypowiedzenie lub zmiana warunków pracy i płacy leżała po stronie pracodawcy lub osób, działających w jego imieniu. Z dokumentacji, przedstawionej w trakcie likwidacji szkody, wynikało jednoznacznie, że Kancelaria, jako podmiot zewnętrzny, nie posiadała uprawnień do wykonywania takich czynności, a zatem brak było podstaw do stwierdzenia nienależytego działania, czyli wyrządzającego szkodę.

(dowód: zgłoszenie szkody i załączniki k: 86-94; odpowiedź (...) k: 38-38v)

Pismem z dnia 9 kwietnia 2014r. powód wezwał pracodawcę do zapłaty na jego rzecz kwoty (...) zł na którą składały się:

- kwota (...) zł tytułem zaległej części wynagrodzenia za pracę za okres od grudnia 2011 r. do marca 2014 r.,
- kwota(...) tytułem zwrotu kosztów procesu,
- kwota (...)tytułem zadośćuczynienia za doznaną krzywdę w związku ze stosowaniem mobbingu wobec powoda oraz naruszenia jego dóbr osobistych.

Pismo to zostało doręczone pozwanemu w dniu 14.04.2014r.

(dowód: pismo z dnia 9 kwietnia 2014r. k: 12-13; potwierdzenie odbioru k: 14)

Pismem z dnia 20 maja 2014r. powód wezwał pozwanego do zapłaty na jego rzecz łącznej kwoty (...)zł, na co składały się:

- kwota (...) tytułem zaległej części wynagrodzenia za pracę za okres od grudnia 2011 r. do kwietnia 2014 r.,
- kwota (...) tytułem skapitalizowanych odsetek od zaległego wynagrodzenia,
- kwota(...) tytułem zadośćuczynienia za doznana krzywdę w związku ze stosowanym lobbieniem oraz naruszenia dóbr osobistych powoda.

(dowód: pismo z dnia 20 maja 2014r. k: 34)

W dniu 6 czerwca 2014 r. powodowi doręczono oświadczenie pozwanego o rozwiązaniu z powodem umowy o pracę bez wypowiedzenia.

Uzasadniając rozwiązanie umowy, pozwany jako jego przyczynę wskazał:

1. usiłowanie popełnienia przestępstwa, wypełniającego znamiona art. 286 § 1 kodeksu karnego na szkodę Spółki, polegające na usiłowaniu w dniu 9 kwietnia 2014 r. oraz 20 maja 2014 r. osiągnięcia korzyści majątkowej w kwocie(...)poprzez próbę wprowadzenia Spółki w błąd, co do wysokości przysługującego mu wynagrodzenia z tytułu świadczenia pracy na rzecz Spółki i żądanie zapłaty w/w kwoty (...)

Uzasadniając zasadność w/w przyczyny rozwiązania umowy o pracę bez zachowania okresu wypowiedzenia pracodawca wskazał, iż zgodnie z łączącą powoda ze Spółką umową o pracę - wynagrodzenie powoda wynosi(...) brutto. Tym samym żądanie przez powoda wypłaty rzekomo zaległego wynagrodzenia uznać należy za próbę „wyludzenia” od Spółki nienależnego Panu wynagrodzenia.

2. ciężkie naruszenie przez powoda podstawowych obowiązków pracowniczych, tj. zaniechania w okresie pełnienia przez niego funkcji Prezesa Zarządu Przedsiębiorstwa (...) S.A. wypowiedzenia pracownikom Spółki warunków pracy i płacy, w związku z wejściem w życie Zakładowego Układu Zbiorowego Pracy z dnia 1 października 2010 r., co

skutkowało powstaniem szkody po stronie Spółki w wysokości (...). Na wskazaną kwotę składały się wyrównania nagrody jubileuszowej, do których Spółka została zobowiązana wyrokami Sądu Rejonowego w Olsztynie w sprawach o sygn.(...)

Uzasadniając zasadność w/w przyczyny rozwiązania z powodem umowy o pracę bez zachowania okresu wypowiedzenia pracodawca wskazał, iż zgodnie z art. 3⁽⁽¹⁾⁾ w zw. z art. 241⁽⁽¹³⁾⁾ kodeksu pracy, jako Prezes Zarządu (...) S.A. w związku z wejściem w życie z dniem 1 października 2010 r. Zakładowego Układu Zbiorowego Pracy był powód zobowiązany do wypowiedzenia pracownikom Spółki dotychczasowych warunków pracy i płacy, które to były dla pracowników bardziej korzystne niż warunki pracy i płacy wprowadzane w.w ZUZP. Powyższe zaniechanie skutkowało obowiązkiem wypłaty pracownikom wyrównania nagrody jubileuszowej wraz z odsetkami i kosztami procesu w łącznej wysokości (...)

Działania te spowodowały powstanie po stronie Spółki szkody, jak również miały na celu doprowadzenie Spółki do niekorzystnego rozporządzenia mieniem.

(dowód: oświadczenie z dnia 5 czerwca 2014 r. k: 11-11v)

Pismem z dnia 5 czerwca 2014r. pracodawca złożył do Prokuratury Rejonowej O. – P. w O. zawiadomienie o podejrzeniu popełnienia przestępstwa przez powoda A. I. na szkodę w/w Spółki, polegające na usiłowaniu w dniu 9 kwietnia 2014 r. oraz 20 maja 2014 r. osiągnięcia korzyści majątkowej w kwocie(...)poprzez wprowadzenie Spółki w błąd, co do wysokości przysługującego A. I. (1) wynagrodzenia z tytułu świadczenia pracy na rzecz Spółki.

(dowód: zawiadomienie o podejrzeniu popełnienia przestępstwa k: 78-79)

W dniu 1 lipca 2014 roku Prokurator Prokuratury Rejonowej O. - P. w O. zatwierdził postanowienie o odmowie wszczęcia śledztwa w sprawie podejrzenia, że w okresie od 09.04.2014 r. do 20.05. 2014 r. w O. na terenie Przedsiębiorstwa (...) S.A. z siedzibą w O., działając w krótkich odstępach czasu, w wykonaniu z góry powziętego zamiaru i w celu usiłowania osiągnięcia korzyści majątkowej w kwocie(...) przez A. I. (1), poprzez wprowadzenie w błąd wymienionej spółki, co do wysokości przysługującego mu wynagrodzenia z tytułu świadczenia pracy na rzecz spółki, tj. o przestępstwo z art. 13 § 1 k.k. w zw. z art. 286§ 1 k.k. w zw. z art. 12 k.k. - na podstawie art. 17 § 1 pkt 2 k.p.k. - wobec braku znamion czynu zabronionego.

(dowód: postanowienie k: 77-77v)

Pokrzywdzone Przedsiębiorstwo (...) w O. zaskarżyło powyższe orzeczenie w całości.

Sąd Okręgowy w Olsztynie II Wydział Karny - postanowieniem z dnia 2 października 2014r. utrzymał w mocy zaskarżone postanowienie, wskazując, że określone w art. 286 k.k. przestępstwo oszustwa jest przestępstwem umyślnym, zaliczanym do tzw. celowościowej odmiany przestępstw kierunkowych. W uzasadnieniu wskazano, że - zamiar bezpośredni powinien obejmować zarówno cel działania sprawcy(ów), jak i sam sposób działania zmierzającego do zrealizowania tego celu. W okolicznościach zaś rozpoznawanej sprawy, powód A. I. - po przejrzeniu swoich akt osobowych nie miał pewności, co do tego czy porozumienie (o zmianie wysokości jego wynagrodzenia) zostało podpisane przez drugą stronę. W związku z czym, wzywając pokrzywdzonego do zapłaty mógł co najwyżej przewidywać i godzić się (zamiar ewentualny), że zostało ono podpisane. To zaś, nie jest wystarczające do przypisania przestępstwa oszustwa, dla bytu którego wymagany jest po stronie podmiotowej zamiar bezpośredni kierunkowy.

(dowód: postanowienie z dnia 2 października 2014r. k: 75-76)

Sąd zważył, co następuje:

Na wstępie wskazać należy, że istota sporu sprowadzała się do ustalenia, czy zachowanie powoda stanowiło wystarczającą podstawę do rozwiązania z nim umowy o pracę w trybie art.52 kp.

Pracodawca bowiem w oświadczeniu o rozwiązaniu z nim umowę o pracę bez wypowiedzenia z winy pracownika, jako przyczyny podał:

- usiłowanie popełnienia przestępstwa, wypełniającego znamiona art. 286 § 1 kodeksu karnego na szkodę Spółki, polegającego na usiłowaniu w dniu 9 kwietnia 2014 r. oraz 20 maja 2014 r. osiągnięcia korzyści majątkowej w kwocie 215.249,32 zł poprzez próbę wprowadzenia Spółki w błąd, co do wysokości przysługującego mu wynagrodzenia z tytułu świadczenia pracy na rzecz Spółki i żądanie zapłaty w/w kwoty (...)

- ciężkie naruszenie przez powoda podstawowych obowiązków pracowniczych, tj. zaniechania w okresie pełnienia przez niego funkcji Prezesa Zarządu Przedsiębiorstwa (...) S.A. wypowiedzenia pracownikom Spółki warunków pracy i płacy, w związku z wejściem w życie Zakładowego Układu Zbiorowego Pracy z dnia 1 października 2010 r., co skutkowało powstaniem szkody po stronie Spółki w wysokości(...) Na wskazaną kwotę składały się wyrównania nagrody jubileuszowej, do których Spółka została zobowiązana wyrokami Sądu Rejonowego w Olsztynie w sprawach o sygn.(...)

Podkreślić należy, że w odniesieniu co do pierwszej ze wskazanych przyczyn, a mianowicie usiłowania popełnienia przez powoda przestępstwa to - popełnienie przez pracownika przestępstwa pozwala na zwolnienie dyscyplinarne tylko wówczas, gdy to przestępstwo (zbrodnia lub występki) jest oczywiste lub zostało stwierdzone prawomocnym wyrokiem karnym. Przesłanki oczywistości przestępstw w czasie składania oświadczenia woli przez pracodawcę nie sankcjonuje późniejsze skazanie pracownika.

Istotnym jest, że prawomocne orzeczenie sądu karnego, uniewinniające pracownika wyłącza możliwość przyjęcia przez sąd pracy, iż przestępstwo miało charakter „oczywisty” - art. 52 § 1 pkt 2 (por. wyrok SN z 27 kwietnia 1993 r. I PRN 27/93). Faktem jest, że „oczywistość” popełnienia przestępstwa w rozumieniu art. 52 § 1 pkt 2 może być stwierdzona nie tylko na podstawie prawomocnego wyroku skazującego, ale również na podstawie oceny konkretnego zdarzenia, które nie pozostawia wątpliwości, że przestępstwo zostało popełnione (por. wyrok SN z 4 kwietnia 1979 r. I PR 13/79, LexisNexis nr 303404, OSNCP 1979, nr 11, poz. 221).

Nie mniej jednak na gruncie niniejszej sprawy - takie okoliczności nie zachodziły, albowiem jak wynika z ustalonego stanu faktycznego - to pracodawca złożył do Prokuratury Rejonowej O. – P. w O. zawiadomienie o podejrzeniu popełnienia przestępstwa przez powoda A. I. na szkodę w/w Spółki, nie mniej jednak w dniu 1 lipca 2014 roku Prokurator Prokuratury Rejonowej O. – P. w O. zatwierdził postanowienie o odmowie wszczęcia śledztwa w sprawie podejrzenia przestępstwa z art. 13 § 1 k.k. w zw. z art. 286§ 1 k.k. w zw. z art. 12 k.k. - na podstawie art. 17 § 1 pkt 2 k.p.k. - wobec braku znamion czynu zabronionego.

Na skutek zażalenia, złożonego przez pracodawcę - Sąd Okręgowy w Olsztynie II Wydział Karny - postanowieniem z dnia 2 października 2014r. utrzymał w mocy zaskarżone postanowienie, wskazując, że do przypisania przestępstwa oszustwa - wymagany jest po stronie podmiotowej sprawcy zamiar bezpośredni kierunkowy, z którym A. I. nie działał.

Tym samym bezspornym jest, że nie zostało przez powoda popełnione przestępstwo, polegające na usiłowaniu w dniu 9 kwietnia 2014 r. oraz 20 maja 2014 r. osiągnięcia korzyści majątkowej w kwocie (...)poprzez próbę wprowadzenia Spółki w błąd, co do wysokości przysługującego mu wynagrodzenia z tytułu świadczenia pracy na rzecz Spółki i żądanie zapłaty w/w kwoty(...)

Samo natomiast podejrzenie, że pracownik dopuścił się przestępstwa, nie uzasadnia rozwiązania umowy o pracę bez wypowiedzenia z winy pracownika. Przestępstwo musi być oczywiste, tzn. muszą istnieć niebudzące najmniejszych wątpliwości dowody popełnienia czynu zabronionego pod groźbą kary (np. ujęcie sprawcy "na gorącym uczynku", por. wyrok SN z dnia 4 kwietnia 1979 r., I PR 13/79, OSNCP 1979, nr 11, poz. 221) lub powinno być stwierdzone wyrokiem prawomocnym.

Przesłanki te nie zostały spełnione ani przed ani po złożeniu oświadczenia o rozwiązaniu z powodem umowy o pracę. Powód nie popełnił bowiem przestępstwa, nie przyznał się do popełnienia tego przestępstwa i nie tylko nie

został prawomocnie skazany, lecz nawet nie postawiono mu jakichkolwiek zarzutów w tym zakresie. W tych realiach trudno podzielić zeznania świadka M. S., który starał się wykazać, że w jego ocenie - działania powoda wypełniały znamiona przestępstwa, dlatego też zostało złożone zawiadomienie o popełnieniu przestępstwa przez zarząd. Zupełnie niezrozumiałym są też twierdzenia pozwanego J. S., który podnosił, że nadal złożyłby oświadczenie powodowi - padając przyczynę, jako usiłowanie popełnienia przez niego przestępstwa.

Nie sposób również uznać, by zachowanie powoda w tym zakresie stanowiło ciężkie naruszenie jego obowiązków pracowniczych, albowiem trudno uznać, by po stronie pracownika (powoda) występował znaczny stopień zawinienia, kiedy jak przyznał w jego aktach osobowych nie było porozumienia o zmianie jego wysokości wynagrodzenia i nie miał on świadomości, że taki dokument faktycznie jest w posiadaniu pracodawcy. Nawet gdyby przyjąć, iż żądanie powoda było niezasadne, to nie może ono być ono w ogóle zakwalifikowane jako naruszenie obowiązków pracowniczych, a tym bardziej jako ciężkie naruszenie podstawowych obowiązków.

W dalszej kolejności, przechodząc natomiast do drugiej ze wskazanych przyczyn rozwiązania z powodem umowy o pracę - podkreślić należy, że warunkiem skuteczności rozwiązania umowy o pracę bez wypowiedzenia z winy pracownika - jest zachowanie terminu jednomiesięcznego od uzyskania przez pracodawcę wiadomości o okoliczności, uzasadniającej rozwiązanie z pracownikiem umowy w tym trybie.

Bieg terminu rozpoczyna się od dnia, w którym pracodawca podjął wiadomość o przyczynie, uzasadniającej ustanie stosunku pracy w tym trybie. Ustawodawca co prawda nie precyzuje sformułowania "uzyskanie wiadomości", ale zdaniem Sądu Najwyższego zwrot "uzyskanie wiadomości przez pracodawcę" oznacza wiadomości na tyle sprawdzone, aby pracodawca mógł nabrać uzasadnionego przekonania o nagannym postępowaniu danego pracownika (wyr. SN z 28.10.1976 r., I PRN 74/76, OSN 1977/5-6/100. Podobnie wyr. SN z 13.11.1997 r., I PKN 348/97, OSNAPiUS 1998/16/479).

Przenosząc powyższe na grunt niniejszej sprawy, wskazać należy, że pracodawca na temat zarzucanego powodowi rzekomego zaniechania wypowiedzenia pracownikom pozwanego warunków pracy i płacy w związku z wejściem w życie ZUZP (kiedy powód był Prezesem Zarządu) - miał wiedzę już po otrzymaniu wezwania do zapłaty od pierwszego pracownika tj. B. K. (1) - które to wezwanie zainicjowało pozostałe procesy o wyrównanie nagród jubileuszowych, toczące się przed tutejszym sądem. Wyrok w I instancji w sprawie wymienionej pracownicy zapadł już w czerwcu 2012 r., a z dniem 17 lutego 2014 r. prawomocnie zakończono wszystkie procesy, wytoczone przez pracowników pozwanego. Z zeznań powoda wynikało, że kiedy zaczął się pierwszy proces sądowy, to „pierwszy raz podjęto ten temat 30 marca 2011 r. na posiedzeniu zarządu, jest to w protokole zapisane (...)”. Od marca 2011 r. w spotkaniach, dotyczących wypowiedzeń płacy i pracy pracownikom brali udział prawnicy kancelarii radcowskiej, obsługujący pozwaną spółkę i wiedzieli o tych nieprawidłowościach. Kolejno w dniach 14-15 czerwiec 2011 r. było prowadzone badanie dodatkowe spółki przez inwestora, podczas którego sprawa wypowiedzeń dla pracowników była już wtedy pierwszorzędna.

Okoliczność tą potwierdziła też świadek B. F., która zeznała, że „były sprawy sądowe o nagrody jubileuszowe i o tym wiedział Prezes spółki J. S. (2), nie wiem od kiedy, ale od dłuższego czasu (...)”.

Co więcej, już w lipcu 2011r. przeprowadzona została w pozwanej spółce kontrola PIP, podczas której wyszczególniono, że pracownikom w związku z wprowadzeniem nowego ZUZP nie wypowiedziano warunków pracy i płacy, a przekazano tylko informację o wprowadzeniu w życie nowego układu. Jak zeznał powód to: „wtedy było już wiadomo, że te pisma wręczone pracownikom nie spełniają wymogów (...)”. Protokół z kontroli PIP przesłany został do (...) S.A. w październiku 2011r., i ówczesny Prezes Zarządu – J. S. - otrzymał ten protokół i omawiał go z członkami zarządu. Świadek R. M. potwierdziła, że jak przyszedł nowy prezes – J. S. to otrzymał on protokół PIP z wyliczonymi wypłatami nagród jubileuszowych, a było to w październiku 2011 r. W protokole tym był nakaz wypłaty różnic pracownikom, nagród jubileuszowych i tym samym pracodawca posiadał już wtedy wiedzę o konieczności dopełnienia wszelkich formalności prawnych, dotyczących zakończenia wprowadzania zmian w układzie zbiorowym pracy. Poza tym powód, kiedy przestał być Prezesem Zarządu w październiku 2013r. – to J. S. przekazywał informacje na temat potrzeby wypowiedzenia pracownikom warunków pracy i płacy w związku z wprowadzeniem nowego ZUZP. Pozwany J. S.

również przyznał, że pierwsze informacje o tym, że układ zbiorowy w sposób niedoskonały został wypowiedziany otrzymał razem z informacją z PIP i z pierwszym pozwem pracownika B. K., a miało to miejsce pod koniec roku 2011. Przyznał on również, że po tym jak okazało się, że wydane zostały w procesach wyroki i są one prawomocne to był przekonany, że spółka źle wprowadziła układ i odpowiada za to kancelaria, prowadząca stałą obsługę spółki. Starał się wykazać, że informacje takie uzyskiwał od powoda, nie mniej jednak liczył na to, że skoro kancelaria jest ubezpieczona, to zasądzone należności zostaną odzyskane. Istotnym jest, że już na początku roku 2013 r. zapadł prawomocny wyrok w sprawie B. K., a w 2014 r. było orzeczenie Sądu Najwyższego.

Istotnym również jest, że w dniu 27 marca 2013r. pomiędzy pracownikami a pracodawcą (powód nie był już wówczas członkiem zarządu) zostały zawarte porozumienia, odnoszące się do zmian ZUZP z 1.10.2010r. i 26.11.2011r., tak więc już wówczas pracodawca miał pełną świadomość, problemów dotyczących zmian w układzie zbiorowym pracy.

Już wówczas ówczesny Prezes Zarządu – J. S. - powinien był podjąć wszelkie działania w celu wyjaśnienia ewentualnych wątpliwości.

Podkreślić również należy, że Prezes Zarządu J. S. podczas postępowania sądowego w 2013r. w sprawie (...) zeznawał, że: „ideą było zaspokojenie roszczeń wynikających też z zaniedbań poprzedniego zarządu, (...) taka była wola nowego właściciela, żeby rozwiązywać tak stosunek pracy żeby nie było przyszłych roszczeń (...)”, co potwierdza fakt jego wiedzy najpóźniej w 2013r. o zaniedbaniach poprzedniego zarządu i od tego czasu należało wszcząć postępowania wyjaśniające w tym zakresie, w celu ewentualnego złożenia oświadczenia o rozwiązaniu z powodem umowy o pracę.

A zatem nie sposób przyjąć twierdzeń pozwanego, w tym zakresie, że Prezes pozwanej Spółki do dnia 20 maja 2014 r. nie miał wiedzy, iż działanie powoda było zawinione.

Podnoszona natomiast okoliczność, że dopiero z odpowiedzi ubezpieczyciela (...) wynikało, że po rozpatrzeniu zgłoszonych roszczeń nie może zostać przyznane odszkodowanie za szkody wyrządzone w następstwie działania lub zaniechania ubezpieczonego, w okresie trwania ochrony ubezpieczeniowej, podczas wykonywania czynności (...) - nie przesądza o tym, że pozwana jako spółka nie była w posiadaniu wcześniej tych informacji, o czym wskazano wyżej.

Zgodnie bowiem z art. 52§2 kp – miesięczny termin zaczyna biec od dnia, w którym wiadomość o postępowaniu pracownika uzyska organ (członek organu) lub osoba uprawniona w tym momencie do rozwiązania umowy o pracę.

Skoro zatem z ustaleń faktycznych wynika, że ówczesny Prezes Zarządu - J. S. najpóźniej w 2013r. powinien był podjąć wszelkie działania w celu wyjaśnienia ewentualnych wątpliwości w zakresie wprowadzenia zmian w układzie zbiorowym pracy - to rozwiązanie umowy o pracę z powodem - powinno nastąpić w terminie 1 miesiąca od powzięcia tej wiadomości.

A zatem wynika z tego ewidentnie, że pracodawca przekroczył termin 1-miesięczny od powzięcia wiadomości o przyczynie, uzasadniającej rozwiązanie z powodem stosunku pracy w tym trybie.

Podkreślić również należy, że z treści art. 52 §1 pkt 1 kp wynika wprost konieczności wystąpienia łącznie dwóch przesłanek, uzasadniających rozwiązanie umowy o pracę z winy pracownika. Nie wystarcza samo naruszenie podstawowego obowiązku pracowniczego, jeżeli po stronie pracownika nie występuje znaczny stopień zawinienia. Przyczyną rozwiązania umowy o pracę na podstawie art.52§1 pkt 1 kp mogą być tylko szczególnego rodzaju zawinione uchybienia pracownicze, które spowodowały zagrożenie interesów lub istotną szkodę w mieniu pracodawcy. Rozwiązanie umowy o pracę w trybie art. 52 kp jako nadzwyczajny sposób rozwiązania stosunku pracy powinno więc być stosowane przez pracodawcę wyjątkowo i z ostrożnością, na co wielokrotnie zwracał uwagę Sąd Najwyższy, rozstrzygając kwestie zwolnień dyscyplinarnych (vide: wyrok Sądu Najwyższego z dnia 23 września 1997 r., I PKN 274/97, OSNAPiUS 1998, Nr 13, poz.396; wyrok Sądu Najwyższego z dnia 2 czerwca 1997 r., I PKN 193/97, OSNAPiUS 1998, Nr 9, poz. 269).

Pozwany zaś w żaden sposób nie udowodnił, ani by powód naruszył swoje obowiązki, ani by umyślnie i świadomie działał na szkodę pracodawcy poprzez zaniechania w okresie pełnienia przez niego funkcji Prezesa Zarządu Przedsiębiorstwa (...) S.A. wypowiedzenia pracownikom Spółki warunków pracy i płacy, w związku z wejściem w życie Zakładowego Układu Zbiorowego Pracy z dnia 1 października 2010 r., co skutkowało powstaniem szkody po stronie Spółki w wysokości (...)

Reasumując - prawidłowość rozwiązania umowy o pracę w trybie art. 52 kp Sąd badał, wyłącznie w ramach przyczyny, wskazanej przez pracodawcę w piśmie informującym powoda o rozwiązaniu z nim umowy o pracę, uwzględniając przesłanki formalne jej zastosowania – tj. 1 miesiąc od uzyskania przez pracodawcę wiadomości o okoliczności, uzasadniającej rozwiązanie umowy. Żadna z tych przesłanek nie została przez pracodawcę spełniona.

Mając na uwadze przytoczone powyżej okoliczności, wskazujące na brak przesłanek z art.52§1 pkt 1 i 2 kp, Sąd na podstawie art. 56§1 kp – przywrócił powoda do pracy u pozwanej na dotychczasowych warunkach pracy i płacy (pkt I wyroku), na podstawie art. 57 §2 kp – zasądził na rzecz powoda kwotę (...) tytułem wynagrodzenia za czas pozostawania bez pracy, pod warunkiem podjęcia pracy (pkt II wyroku).

Na podstawie art. 98 kpc - zasądził od pozwanej na rzecz powoda kwotę (...) tytułem zwrotu kosztów procesu (mając na uwadze, że opłata stosunkowa od pozwu z tytułu roszczenia o przywrócenie do pracy z wynagrodzeniem należnym powodowi, wynoszącym (...) miesięcznie – wynosiła (...))koszty pełnomocnika zgodnie z § 11 ust. 1 pkt 1 Rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego ustanowionego z urzędu -(...)i kosztami zastępstwa procesowego przy wartości przedmiotu sporu (powyżej 50.000 zł - wynosiły 2.700 zł) – pkt III wyroku.

W oparciu o przepis art. 98 kpc w zw. z art. 113 ust. 1 ustawy o kosztach w sprawach cywilnych (...) - Sąd obciążył pozwaną zapłatą na rzecz Skarbu Państwa kwoty(...) zł tytułem opłaty (w związku z roszczeniem powoda o wynagrodzenie za czas pozostawania bez pracy w łącznej kwocie(...) od której uiszczenia zwolniony był powód (pkt IV wyroku).

SSR K. Nawacka